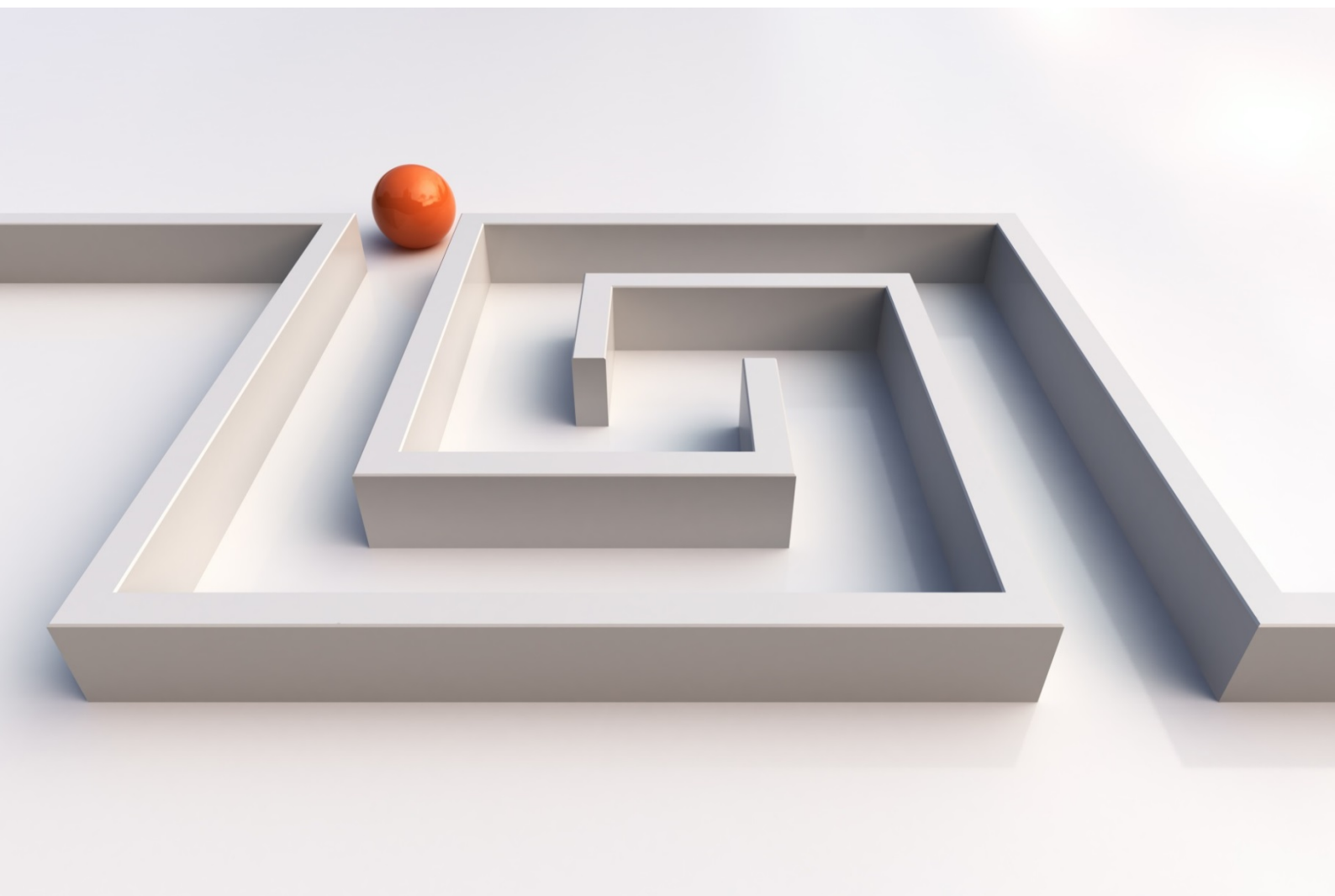

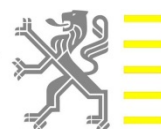
VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

Naleving wet overheidsopdrachten door de nv Aquafin

Een periodiek onderzoek
VMM

Vlaamse overheid

Documentbeschrijving

Titel

Naleving wet overheidsopdrachten door de nv Aquafin. Een periodiek onderzoek.

Samenstellers

Afdeling Economisch Toezicht, VMM

Dienst Economisch Toezicht Infrastructuur en Middelen, Team Financieel Toezicht Aquafin

Inhoud

Dit rapport beschrijft de werkwijze, de bevindingen en de aanbevelingen van het (ex-post) nazicht van de Economisch Toezichthouder (EnT) op de naleving van de wet- en regelgeving overheidsopdrachten door de nv Aquafin. Het betreft uitsluitend het gunningsproces in eigen beheer van de nv Aquafin, dus zonder tussenkomst of goedkeuring door de toezichthouder. Voor de andere dossiers die de nv Aquafin wel voor een visum heeft voorgelegd, geeft het rapport een cijferoverzicht voor 2005 t.e.m. 2013 en de redenen in het geval van weigering visum.

Wijze van refereren

VMM (2014), Naleving wet overheidsopdrachten door de nv Aquafin. Een periodiek onderzoek.

Verantwoordelijke uitgever

Michiel Van Peteghem, Vlaamse Milieumaatschappij

Vragen in verband met dit rapport

Vlaamse Milieumaatschappij

A. Van de Maelestraat 96

9320 Erembodegem

Tel: 053 72 64 45

info@vmm.be

Depotnummer

D/2014/6871/064

Inhoudstafel

Documentbeschrijving	I
Inhoudstafel	II
Tabellen	III
Bijlagen	IV
Situering	1
1. Waarom toezicht op de naleving van de wetgeving overheidsopdrachten door de nv AquaFin	1
2. Een duidelijk toezichtskader	2
Doel en scope van het onderzoek	4
1. Doel van het onderzoek	4
2. Scope van het onderzoek	4
Werkwijze	6
1. Ad random steekproef	6
2. Algemene beginselen overheidsopdrachten	6
3. Mondelinge toelichting door de nv AquaFin	7
Overzicht ex ante onderzoek	8
Bevindingen ex post onderzoek	10
1. Mogelijke afwijkingen/onregelmatigheden wet- en regelgeving overheidsopdrachten	10
2. Bevindingen m.b.t. de gegevensaanlevering periodiek nazicht	11
3. Werkwijze, procedures en systeem van afhandeling gunningsdossiers	12
Enkele aanbevelingen	14
1. In achtneming van basisprincipes overheidsopdrachten	14
2. Overzichtelijk archiveren van bruikbare informatie	15
3. Standaardprocedures en werkinstructie	16

Tabellen

Tabel 1: Aantal gunningsdossiers ingediend voor visum in periode 2005-2013.....	8
---	---

Bijlagen

Bijlage 1a: Ontwerp van richtlijn toezicht toepassing wet overheidsopdrachten: dossiers tot 1 juli 2013	17
Bijlage 2b: Ontwerp van richtlijn toezicht toepassing wet overheidsopdrachten: dossiers vanaf 1 juli 2013.....	20
Bijlage 3: Vaststellingen nazicht gunningsdossiers 2010.....	23
Bijlage 4: Vaststellingen nazicht gunningsdossiers 2013.....	27

Situering

1. Waarom toezicht op de naleving van de wetgeving overheidsopdrachten door de nv Aquafin

De Beheersovereenkomst Vlaams Gewest – nv Aquafin¹ geeft het kader aan waarbinnen de nv Aquafin afvalwatersaneringsprojecten kan uitvoeren voor het Vlaams Gewest. Met betrekking tot de realisatie van saneringsprojecten bepaalt de Beheersovereenkomst dat de nv Aquafin geheel of gedeeltelijk een beroep doet op (private) aannemers, maar dat hierbij de wet² op de overheidsopdrachten moet nageleefd worden.

De nv Aquafin valt onder de categorie van de klassieke sectoren³. Het regelgevend kader voor overheidsprocedures wordt vanaf 1 juli 2013 geregeld door de wet van 1 juli 2006, het Koninklijk Besluit (KB) 'Plaatsing' van 15 juli 2011 en het KB 'Uitvoering' van 14 januari 2013.

Door de nv Aquafin als monopolist op te nemen in het toepassingsgebied van de wet op overheidsopdrachten, wil het Vlaams Gewest zich verzekeren van een correcte marktwerking ingeval de nv Aquafin een beroep doet op aannemers, leveranciers en dienstverleners voor de uitvoering van haar taken⁴.

¹ Overeenkomst afgesloten tussen het Vlaams Gewest en de nv Aquafin op 10 november 1993, zoals het laatst gewijzigd op 30 augustus 2010.

² Voor procedures gestart vóór 1 juli 2013 is de wet van 24 december 1993 en al haar bijhorende KB's van toepassing. Het merendeel van de dossiers uit de steekproef vallen nog onder de "oude" wetgeving.

³ De overheidswetgeving maakt een onderscheid tussen enerzijds de klassieke sectoren en anderzijds de speciale sectoren, betreffende drinkwater, energie, vervoer en postdiensten. Ze kennen een eigen afwijkende regelgeving.

⁴ Het betreft hier de taken toevertrouwd aan de nv Aquafin in uitvoering van art. septies, §1 en 2 van de wet van 26 maart 1971 zoals beschreven in artikel 1 van de Beheersovereenkomst.

De plaatsing van dergelijke opdrachten en het sluiten van overeenkomsten met het oog op de realisatie van een project kan, volgens de Beheersovereenkomst, gebeuren zonder tussenkomst van het Vlaams Gewest⁵. Wel zijn deze taken van Aquafin onderworpen aan overheidstoezicht, meer bepaald wordt deze opdracht toevertrouwd aan de Economisch Toezichthouder (EnT⁶).

De EnT is belast met het nazicht van de bestekken, de aanbestedingen en de gunningen. Voor de gunningen wordt nagegaan of deze in overeenstemming zijn met de wet op de overheidsopdrachten en de bijhorende Koninklijke Besluiten (KB's)⁷.

2. Een duidelijk toezichtskader

Met het oog op een praktische invulling van haar opdracht heeft de EnT een richtlijn 'Toezicht op de toepassing van de Wet op Overheidsopdrachten' uitgewerkt (zie bijlage 1a). De richtlijn werd goedgekeurd op het Permanent Overleg⁸ van 24 november 2009 tussen het Kabinet Leefmilieu, de nv Aquafin en de VMM. Een ontwerp van aangepaste richtlijn (zie bijlage 1b) werd in de loop van 2014 opgemaakt en afgesproken met de nv Aquafin naar aanleiding van de op 1 juli 2013 gewijzigde wetgeving. De goedkeuring van deze aangepaste richtlijn gebeurde op het overleg van 26 augustus 2014.

De richtlijn heeft betrekking op de totaliteit van aannemingen van werken en groepsaankopen door de nv Aquafin in uitvoering van de eerder vermelde Beheersovereenkomst.

De richtlijn bepaalt de werkwijze die zal gevolgd worden om het toezicht planmatig en efficiënt te laten verlopen. Een continu nazicht van alle gunningen vóór de sluiting van de opdracht (ex-ante controle) is immers niet efficiënt, vooral omwille van de grote dossieraantallen. Bijgevolg werden in de richtlijn voorwaarden opgenomen op basis waarvan de nv Aquafin dossiers aan de EnT voor nazicht en visum moet voorleggen. Na de controle op de naleving van de wetgeving overheidsopdrachten maakt de EnT zijn beoordeling over (visum of weigering visum).

Deze beoordeling zegt niets over de kwaliteit van de door de nv Aquafin opgestelde bestekken van de voorgelegde gunningsdossiers. Ook wordt in dit stadium niet afgetoetst of de opdracht invulling geeft aan de beoogde doelstellingen zoals bv. vastgelegd in technisch plannen, projectomschrijvingen e.d.

Op de gunningsdossiers die de nv Aquafin volgens voormelde richtlijn niet voor een visum hoeft voor te leggen, kan de EnT periodiek een steekproefsgewijs ex post nazicht uitvoeren: dit is dus na sluiting van de opdracht. Het nazicht kan bijgevolg door de EnT op een willekeuring tijdstip uitgevoerd

⁵ artikel 25.1 van de Beheersovereenkomst.

⁶ artikel 25.2 van de Beheersovereenkomst.

⁷ artikel 38.3 van de Beheersovereenkomst.

⁸ in het kader van de uitvoering van de taken van de nv Aquafin voorziet artikel I bis van de Beheersovereenkomst in een maandelijks overlegplatform (ook wel het Permanent Overleg genoemd) tussen het Vlaams Gewest, de nv Aquafin en de VMM.

worden. Dit nazicht leidt niet tot een visum van de EnT daar de opdracht met de geselecteerde inschrijver op het moment van de beoordeling al is gesloten. Uiteraard leidt het nazicht tot een aantal vaststellingen op basis waarvan een aantal aanbevelingen in dit rapport geformuleerd werden.

Doel en scope van het onderzoek

1. Doel van het onderzoek

Het doel van de EnT met het steekproefsgewijs nazicht is nagaan in welke mate er mogelijk inbreuken zijn op de regelgeving overheidsopdrachten bij de nv Aquafin en dit bij de gunningsdossiers die niet (ex-ante) voor een visum⁹ worden voorgelegd.

Een ander objectief van het nazicht is de nv Aquafin feedback te geven zodat deze op basis van de inzichten van de EnT maatregelen kan nemen om het risico op onregelmatigheden bij overheidsopdrachten optimaal te beheersen. Het is de verantwoordelijkheid van de nv Aquafin om de wet- en regelgeving omtrent overheidsopdrachten correct toe te passen en bijgevolg ook om al dan niet rekening te houden met de geformuleerde aanbevelingen.

Met het rapport wil de EnT ook de Vlaamse minister, bevoegd voor het waterbeleid en het leefmilieu informeren of de bepalingen in de Beheersovereenkomst betreffende de correcte toepassing van de wet op de overheidsopdrachten door de nv Aquafin en het toezicht hierop, effectief en adequaat worden toegepast. Vanuit dit oogpunt wordt ook beperkt gerapporteerd over de dossiers die voor gunning voorgelegd worden aan de EnT.

2. Scope van het onderzoek

Het ligt niet binnen het bereik van dit onderzoek om elke stap in het dossier in detail te verifiëren op de naleving van de wet- en regelgeving overheidsopdrachten.

De focus van het onderzoek ligt hoofdzakelijk op de fase van de ontvangst en het onderzoek door de nv Aquafin van de ingediende kandidaatstellingen en/of offertes en meer specifiek op:

- de ontvangst van de offertes (aanwezigheid van het PV van opening);
- de aanpak van het onderzoek van de offertes;
 - o kwalitatieve selectiecriteria;
 - o formele regelmatigheid;
 - o verbeteringen (rekenfouten, klaarblijkelijke fouten en leemten);
 - o materiële regelmatigheid offertes;
- de opmaak van de rangschikking afhankelijk van de gekozen procedure¹⁰;

⁹ Bij de dossiers die de nv Aquafin voor een visum moet voor leggen, controleert de EnT de naleving van de wetgeving niet na het gunnen van de opdracht (het kiezen, aanduiden van de inschrijver) maar vóór de sluiting van de opdracht (de effectieve totstandkoming van de opdracht).

¹⁰ Rangschikking volgens: a) prijs bij aanbesteding, b) voordeligheid o.b.v. gunningscriteria bij offerteaanvraag of c) gunningscriterium of -criteria bij onderhandelingsprocedure.

- het onderzoek van het toegangsrecht¹¹, controle RSZ-attest en erkenning bij opdrachten voor werken;
- de eventuele onderhandeling met één of meerdere inschrijvers bij een Onderhandelingsprocedure (OHP);
- het opmaken van een gunningsvoorstel.

De fase van de voorbereiding van de opdracht (omschrijving opdracht, keuze gunningsprocedure, opstellen opdrachtdocumenten en publicatie) en de uitvoeringsfase maken geen onderdeel uit van het onderzoek.

In het geval dat de nv Aquafin kiest voor een onderhandelingsprocedure kijkt de EnT wel na of die keuze wel grondig en correct in het dossier is gemotiveerd¹². De controle op de uitvoeringsfase wordt opgenomen bij de oplevering van de opdracht evenals het gegeven of de plaatsingsopdracht inhoudelijk een volledige en efficiënte invulling geeft aan de beoogde doelstellingen zoals bv. vastgelegd in technisch plannen, projectomschrijvingen e.d.

¹¹ Onderzoek of de inschrijvers zich niet in één van de verplichte gevallen van uitsluiting bevinden.

¹² De onderhandelingsprocedure blijft een uitzonderingsprocedure die slechts mag toegepast worden in de gevallen die opgesomd worden in de wet. Een rechtvaardiging van het gebruik van de procedure bij elke opdracht is vereist.

Werkwijze

1. Ad random steekproef

Op vraag van de EnT naar een overzicht van 'alle' project en niet-projectgebonden gunningsdossiers, maakte de nv Aquafin in 2011 een overzichtslijst met de gunningsdossiers van 2010 over. Hieruit werden ad random 8 dossiers geselecteerd voor nazicht. In 2014 verrichtte de EnT een nazicht op de gunningsdossiers 2013. Aan de nv Aquafin werd een overzicht van alle dossiers vallend onder de noemer 'niet voor visum ingediende gunningsdossiers' gevraagd waaruit ad random 7 gunningsdossiers weerhouden werden voor verder onderzoek. Omdat vanaf 1 juli 2013 de nieuwe wet overheidsopdrachten van kracht is, zijn twee dossiers 2013 gecontroleerd die vallen onder de nieuwe wetgeving.

Aan de nv Aquafin werd gevraagd om van de geselecteerde dossiers de volgende opdrachtdocumenten te bezorgen:

- publicatiebericht;
- proces verbaal (PV) van opening der inschrijvingen;
- bestek (website nv Aquafin);
- offerte/inschrijving van de firma waaraan de nv Aquafin wil gunnen;
- aanbestedingsverslag;
- gunningsmemorandum met voorstel van gunning;
- prijsverantwoording van de aannemer/leverancier indien vereist¹³.

2. Algemene beginselen overheidsopdrachten

Bij het nazicht vertrekt de EnT vanuit de algemene basisbeginselen van vrije mededinging¹⁴ en forfaitaire grondslag¹⁵.

Om te kunnen spreken van een echte mededinging moet er ten eerste voldoende bekendmaking gebeuren en moet de indieningstermijn voldoende ruim bepaald zijn. Bij een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (OHPZB) wordt onder andere nagegaan of er meerdere firma's zijn gecontacteerd en of er firmanamen zijn die frequent in de overzichtslijsten terugkomen.

¹³ Art. 99 en 21 van het KB van 15 juni 2006.

¹⁴ Mededinging moet garanderen dat zoveel mogelijk firma's de kans krijgen om deel te nemen door voorafgaande bekendmaking opdrachten. De opdrachtgever moet zorgen voor een gelijke behandeling na publicatie, non-discriminatie en transparantie.

¹⁵ Toewijzing en uitvoering opdrachten tegen een vooraf bepaalde prijs.

De aanwezigheid van de noodzakelijke opdrachtdocumenten (bv. het bestek, de offerte, het gunningsverslag, ...) is een volgend aandachtspunt, evenals de inhoud ervan. De offerte moet voldoen aan de wettelijke bepalingen. Het gunningsverslag moet correct en inhoudelijk consistent zijn met het bestek.

In de mate van het mogelijke bekijkt de EnT of de verschillende dossierstappen niet afwijken van het normaal verwachte dossierverloop. De EnT checkt met andere woorden ook de chronologie van de stappen.

3. Mondelinge toelichting door de nv Aquafin

In 2012 heeft de EnT, volgend op het inhoudelijk nazicht van de dossiers 2010, aan de directeur Infrastructuur van de nv Aquafin mondeling verdere toelichting gevraagd. Deze toelichting had betrekking op de volgende vragen:

- in welke gevallen werkt de nv Aquafin met een bestelbon?
- zijn er schriftelijk richtlijnen beschikbaar met een werkwijze, procedures, standaarddocumenten, enz.?
- wordt het verloop van de onderhandelingen vastgelegd?
- op welke manier verloopt het aankoopbeleid binnen de Centrale Aankoop?
- hoeveel klachten en bezwaren zijn er en waarover gaan ze?
- hoeveel rechtsgedingen zijn er betreffende de plaatsing van opdrachten?

Voor de steekproef gunningsdossiers 2013 vroeg de EnT geen mondelinge toelichting van de nv Aquafin na het nazicht en zijn de bevindingen van de EnT schriftelijk teruggekoppeld. De reactie van de nv Aquafin is – waar relevant – verwerkt in het rapport.

Overzicht ex ante onderzoek

Eerst wordt kort ingegaan op de dossiers die conform de richtlijn van de EnT voorgelegd moeten worden ter verificatie van de conformiteit van het dossier met wet op overheidsopdrachten vóór de gunning plaatsvindt.

Tabel 1: Aantal gunningsdossiers ingediend voor visum in periode 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal	Procent
Totaal ingediend	266	191	222	107	123	103	99	127	106	1344	100%
Geen visum	0	1	2	0	3	1	5	9	13	34	3%
Visum	259	188	208	61	71	68	35	63	51	1004	75%
Andere redenen	7	2	12	46	49	34	59	55	42	306	23%

Bron: gegevens VMM

Het aantal visumaanvragen in 2005, 2006 en 2007 ligt hoger omdat de gunningsdossiers met verschillende percelen in die periode als aparte dossiers werden geteld. Dit is sinds 2008 niet meer het geval.

In de periode 2005 t.e.m. 2013 verleende de EnT voor 1004 (74,7%) dossiers een visum.

Voor 34 dossiers (2,5%) werd geen visum verleend. De redenen hiervoor waren zeer uiteenlopend:

- de motivatie voor een lage totaalprijs en/of eenheidsprijs is onjuist of ontbreekt;
- er is geen rekening gehouden met varianten in de rangschikking;
- er is geen rekening gehouden met BTW;

- ...

Bij 306 (22,8%) van de ingediende dossiers paste de nv Aquafin de wet op de overheidsopdrachten wel correct toe, maar werd:

- het dossier als niet ingediend beschouwd en het viseren geweigerd;
- een visum onder voorbehoud verleend;
- voegde de EnT een opmerking aan het visum toe, dit om 'andere redenen' dan de niet naleving van de wet op de overheidsopdrachten.

Gevallen waar het dossier door de EnT als niet ingediend werd beschouwd, zijn bijvoorbeeld:

- de aanvraag van het visum na de sluiting van de opdracht;
- er ontbreekt een handtekening voor de aanvraag van het visum door een lid van het directiecomité;
- het dossier hoeft volgens de richtlijn niet voorgelegd te worden;
- ...

Voorbeelden van zaken waarbij een opmerking op het gunningsmemorandum wordt toegevoegd:

- de melding op het Permanent Overleg is nog niet goedgekeurd¹⁶;
- de subsidies van het gemeentelijk aandeel in het project zijn nog niet vastgelegd;
- de goedkeuringen van de andere opdrachtgevers zijn nog niet verleend;
- de grondverwervingen zijn nog niet allemaal uitgevoerd;
- de vergunningen zijn nog niet allemaal verkregen;
- ...

Het tweede tot en met het vierde punt vloeien voort uit de bepalingen van de Beheersovereenkomst¹⁷ omdat deze mogelijk extra kosten kunnen veroorzaken bij het uitvoeren van het project, indien deze tekortkomingen zich in het gunningsdossier voordoen.

¹⁶ Indien het aanbestedingsbedrag in ontwerpfase de raming Technisch Plan met 15% **of** de aanbestedingsraming met 10% overschrijdt, moet de nv Aquafin dit volgens de Beheersovereenkomst melden aan het Vlaams Gewest.

¹⁷ Zie artikel 43.1 van de Beheersovereenkomst Vlaams Gewest - nv Aquafin.

Bevindingen ex post onderzoek

De bevindingen van de EnT bij de steekproefsgewijze controle van de dossiers die conform de richtlijn niet voor gunning hoeven voorgelegd te worden aan de toezichthouder zijn onderverdeeld in drie klassen:

- 1) de naleving van de wet- en regelgeving overheidsopdrachten;
- 2) de administratie van de nv Aquafin m.b.t. de gunningsdossiers;
- 3) de wijze waarop de dossieraanpak intern bij de nv Aquafin is georganiseerd.

1. Mogelijke afwijkingen/onregelmatigheden wet- en regelgeving overheidsopdrachten

Algemeen gesteld heeft de EnT voor de dossiers uit de steekproef geen ernstige inbreuken tegen de algemene principes voor overheidsopdrachten vastgesteld in de gunningsfase. Dit is de fase waarin de nv Aquafin de selectie en de rangschikking van de ingediende offertes uitvoert.

Mededinging is in alle dossiers waar te nemen, maar de mate waarin is moeilijk te beoordelen. In alle onderzochte dossiers¹⁸ heeft de nv Aquafin gezorgd voor mededinging door voorafgaande bekendmaking van de opdracht.

Niettemin kan de nv Aquafin aan een aantal aspecten nog extra zorg besteden om het risico op onregelmatigheden bij overheidsopdrachten optimaal te beheersen:

1.1 De rechtvaardiging voor het gebruik van de onderhandelingsprocedure, die een uitzonderingsprocedure zou moeten zijn, is in sommige dossiers te algemeen en valt terug op een standaardverantwoording in de plaats van een specifieke motivatie per dossier.

1.2 Van de 6 dossiers uit de steekproef waar de nv Aquafin gebruik maakt van een OHPZB, is voor 3 dossiers de prijsaanvraag beperkt tot 1 firma in de plaats van minstens 3 firma's. Bij de overige 3 dossiers is er sprake van (extreme) hoogdringendheid. In dit geval is het aanvaardbaar om een firma te contacteren die zo snel mogelijk de herstellingswerken kan uitvoeren, waardoor meer schade vermeden wordt.

¹⁸ De onderhandelingsprocedure vormt hierop een uitzondering vermits de wet op zich al een beperking van de mededinging impliceert.

1.3 Bij het overlopen van de overzichtslijsten Centrale Aankoop valt op dat bij opdrachten voor studiebureaus bijna systematisch gekozen wordt voor een onderhandelingsprocedure met bekendmaking (OHPMB) wegens 'specificaties onduidelijk'. Het is mogelijk dat het dossier zelf meer uitleg bevat waarom de aard van opdracht niet nauwkeurig kan gespecificeerd worden en de procedure van een OHPMB wordt gekozen.

1.4 De nv Aquafin mag wettelijk gezien gebruik maken van een OHPZB, als de opdracht om technische redenen slechts aan één bepaalde firma kan gegund worden¹⁹. Het invoeren van het gegeven dat een bepaalde oplossing (machine, onderdeel, ...) de beste technische oplossing is, lijkt vrij eenvoudig als rechtvaardiging, maar is zeer moeilijk te verifiëren. Uit de uitleg van de nv Aquafin blijkt niet altijd dat de opdrachtnemer de enige is die de opdracht kan uitvoeren.

1.5 Afhankelijk van de situatie wordt na het indienen van de offertes bij een onderhandelingsprocedure al dan niet verder onderhandeld over de voorwaarden van de opdracht. Niet in alle gevallen wordt volgens de nv Aquafin verder onderhandeld met één of meerdere kandidaten met vergelijkbare offertes. De nv Aquafin geeft aan dat met 'goede' leveranciers en een 'correcte' offerte dit niet het geval is. Ook bij de aanstelling van een studiebureau wordt volgens de nv Aquafin in 80% van de gevallen niet verder onderhandeld. De fase van 'onderhandelen' moet bij een onderhandelingsprocedure echter optimaal benut worden. Hoewel het 'onderhandelen' op zich geen verplichting is volgend uit de wettelijke bepalingen, is het toch de regel en gangbare praktijk dat de aanbestedende overheid wel degelijk onderhandelt (regel van behoorlijk bestuur) tenzij onderhandelingen niet nuttig zijn. Via deze procedure is het net de bedoeling om via een onderhandeling te vragen naar een 'last and best offer' om de best mogelijke voorwaarden te bekomen.

1.6 In het geval dat in het dossier het gunnings- en/of aanbestedingsverslag ontbreekt, is de juiste selectie en/of gunning moeilijk te beoordelen en is er dus onvoldoende aandacht besteed aan de verplichting tot transparantie.

2. Bevindingen m.b.t. de gegevensaanlevering periodiek nazicht

Algemeen gesteld, valt het op dat de gegevensaanlevering voor de opgevraagde dossiers niet volledig is en de informatie in de overzichtslijsten niet altijd accuraat is. De EnT benadrukt de noodzaak van het ter beschikking stellen van alle gevraagde informatie en gegevens om een adequaat toezicht mogelijk te maken.

De EnT heeft volgende opmerkingen bij de aanlevering van de opgevraagde lijsten en dossiers:

¹⁹ art.26 §1, 1° f) van de wet van 15 juni 2006.

- Op vraag van de EnT naar een overzicht van alle project- en niet projectgebonden gunningen 2010 maakte de nv Aquafin 8 afzonderlijke overzichtslijsten gunningen met een verschillende benaming, lay-out en inhoud over.
- Niet alle gunningsdossiers zijn op de overzichtslijsten terug te vinden. Enkel de gunningsdossiers voor de kernprocessen (visie, uitvoeren projecten en zuiveren) worden geïnventariseerd. De kleine opdrachten, en de bijhorende bedragen zijn niet opgenomen.
- De informatie in de overzichten is niet altijd correct en stemt niet steeds overeen met deze in de opdrachtdocumenten. Zo is bijvoorbeeld op de lijsten voor een aantal dossiers een foutieve gunningsprocedure vermeld. In een aantal van de overgemaakte dossiers zijn niet alle gevraagde opdrachtdocumenten aanwezig, zoals: het publicatiebericht, het aanbestedingsverslag met voorstel gunning, enz.
- Klachten van aannemers worden niet gestructureerd geïnventariseerd maar wel beantwoord. De meerderheid bestaat volgens de nv Aquafin uit informele vragen en deze worden dan ook officieus beantwoord om rechtsgedingen te vermijden. Aangezien klachten en vragen niet gestructureerd geïnventariseerd worden, heeft de nv Aquafin hier geen eenduidig zicht op.
- Wat de rechtszaken betreft, blijken 9 van de 193 lopende rechtsgedingen binnen de nv Aquafin te maken te hebben met de wetgeving op de overheidsopdrachten, 3 daarvan hebben betrekking op opdrachten voor slibtransporten.

3. Werkwijze, procedures en systeem van afhandeling gunningsdossiers

De onderstaande vaststellingen zijn gebaseerd op een onderzoek naar de manier waarop binnen de nv Aquafin de administratieve afhandeling van de gunningsdossiers verloopt. Zo is nagegaan welke ondersteuning de nv Aquafin aan de dossierbehandelaar biedt bij het plaatsen van overheidsopdrachten. Het gaat onder andere om richtlijnen, typedocumenten, antwoorden op vaak gestelde vragen m.b.t. overheidsopdrachten, overzichten van drempelbedragen voor overheidsopdrachten, leidra(a)d(en).

Op basis van het steekproefonderzoek kwam de EnT tot de volgende bevindingen:

3.1 Er is geen interne richtlijn voorhanden ter ondersteuning van de betrokken personeelsleden bij de afhandeling van de gunningsdossiers volgens de wet- en regelgeving overheidsopdrachten. Volgens de nv Aquafin vormen de basisprincipes van Europese richtlijnen het belangrijkste oriëntatiepunt. Het is ook niet duidelijk voor de EnT of en op welke wijze (intranet of onrechtstreeks via een doorverwijzing op intranet naar andere websites, op papier, ...) de nv Aquafin de interne procedures, de informatie, de modeldocumenten en dergelijke voor een juiste afhandeling van de overheidsopdrachten aan haar personeelsleden ter beschikking stelt.

3.2 De werkwijze in de afhandeling van de gunningsdossiers is verschillend per directie/ afdeling, met o.a. als gevolg dat opdrachtdocumenten niet uniform zijn opgemaakt en de kwaliteit ervan verschilt²⁰.

Ook is merkbaar dat het kennisniveau van de wet- en regelgeving overheidsopdrachten per directie/afdeling varieert. Dossiers die begeleid of overgenomen worden door de Centrale Aankoop (CA) zijn globaal genomen goed gedocumenteerd en gemotiveerd.

De directie Infrastructuur werkt praktisch altijd met een openbare aanbesteding en soms met een offerteaanvraag. Binnen de directie Infrastructuur doet de nv Aquafin bijgevolg praktisch alles zelf. Het studiebureau maakt wel een aanbestedingsverslag op, waarmee intern wordt verder gewerkt. Binnen de directie Infrastructuur worden opleidingen overheidsopdrachten gegeven. Sporadisch is er mede-begeleiding vanuit de CA, maar in 99% van de gevallen is er geen tussenkomst. De sluiting van de opdracht door infrastructuur gebeurde in het verleden enkel via een gunningsbrief. Bij de aanneming van werken met gunningsbrief wordt geen bestelbon gebruikt omwille van vermoedelijke hoeveelheden, verrekeningen, enz. Voor opdrachten voor Onderhoud komt het gebruik van bestelbonnen vaak voor omdat de opdrachten kleiner zijn en er meestal met vaste hoeveelheden gewerkt wordt.

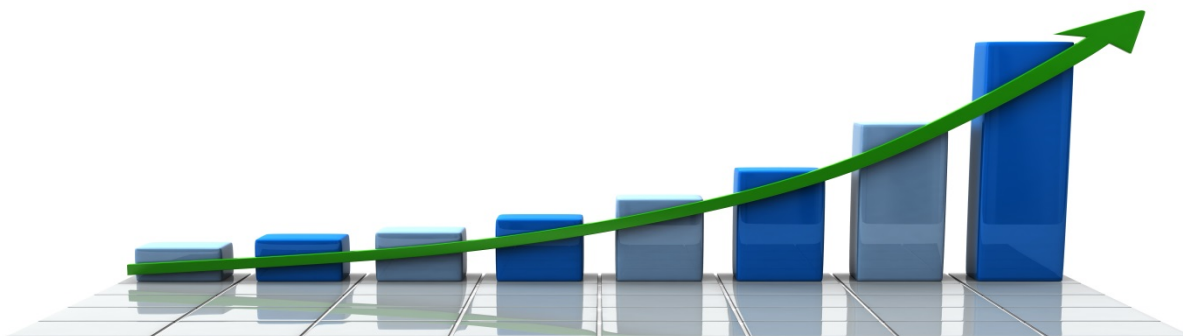
De afhandeling van gunningsdossiers onder de € 67.000²¹ gebeurt in de regel door de directies/afdelingen zelf zonder tussenkomst van de CA. Voornamelijk bij opdrachten bij onderhoud onder de € 67.000 wordt de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (OHZB) veelvuldig gebruikt. Bij opdrachten boven de € 67.000 begeleidt CA het proces en indien nodig wordt de afhandeling volledig overgenomen.

De CA verleent ondersteuning bij de keuze van de aankoopprocedure en verleent daarna eerstelijnsondersteuning en begeleiding. Indien dit vereist is, neemt de CA het dossier over. Niettemin stelt de EnT vast dat heel wat gunningsdossiers (onder € 67.000) niet door CA begeleid worden.

²⁰ Het aanbestedingsverslag bijvoorbeeld is soms opgesteld in tabelvorm maar voor andere dossiers in tekstvorm uitgeschreven.

²¹ Door het in voege treden van de wet van 15 juli 2006 werd het drempelbedrag voor de OHPZB opgetrokken van € 67.000 tot € 85.000. Het merendeel van de dossiers uit de steekproef valt nog onder de "oude" wetgeving en is het bedrag van € 67.000 van toepassing.

Enkele aanbevelingen

Voor elk van de bevindingen hierboven is een aanbeveling terug te vinden waarvan de nummering overeenkomt met de desbetreffende bevinding.

1. In achtneming van basisprincipes overheidsopdrachten

1.1 Het gebruik van de onderhandelingsprocedure moet concreet voor elk dossier gemotiveerd worden; een globale motivatie is te eenvoudig. Zo moet voor elk dossier gemotiveerd worden waarom bepaalde specificaties niet kunnen vastgelegd worden en welke de technische redenen of specificaties zijn die maken dat slechts één bepaalde aannemer de opdracht kan uitvoeren.

1.2 Bij de OHPZB, waar de wetgeving op zich al een beperking van de mededinging voor de wettelijk vastgelegde gevallen²² inhoudt, is men nog altijd verplicht om meerdere firma's te contacteren, in de mate dat dit mogelijk is. Het feit dat er geen bekendmaking gebeurt, belet niet om meerdere (minstens 3) kandidaten te raadplegen en met hen te onderhandelen. Enkel bij extreme hoogdringendheid is het contacteren van meer dan één firma niet altijd mogelijk en dus noodzakelijk.

1.3 In het geval de nv Aquafin een monopolie in rechte of in feite aanhaalt om een OHPMB toe te passen, volstaat dit niet als een globale motivatie. Uit het specifieke dossier moet duidelijk blijken dat het de enige firma is die omwille van technische redenen of patentrechten de opdracht kan uitvoeren. De stelling dat een bepaalde firma de technisch meest geschikte oplossing kan bieden, betekent niet dat er geen andere ondernemingen de opdracht zouden kunnen uitvoeren.

²² Er mag slechts gebruik gemaakt worden van de onderhandelingsprocedure in uitzonderingsgevallen (art. 17 oude wet 24/12/1993 en art. 26 nieuwe wet 15/06/2006).

1.4 Het aspect van 'onderhandelen' moet bij een onderhandelingsprocedure optimaal benut worden. Bij een onderhandelingsprocedure is het de bedoeling om verder te onderhandelen en te vragen naar een 'last and best offer', ook al gaat het om een 'goede' leverancier of een correcte offerte. Ook bij de aanstelling van een studiebureau moet onderhandeld worden.

1.5 De EnT pleit ervoor om in het kader van het documenteren en de motivering maximale aandacht te geven aan het gunnings- en/of aanbestedingsverslag. Bij een OHP – die een meer informele procedure is – kan het nuttig zijn het verloop van de onderhandelingen te noteren, zonder veel vormvereisten weliswaar.

2. Overzichtelijk archiveren van bruikbare informatie

Het juist bijhouden van bruikbare gegevens en informatie over de gunningsdossiers is van grote waarde en is nodig om de kwaliteit van de afhandeling van de gunningsdossiers te handhaven en te verbeteren. Door gegevens te vergelijken en te evalueren, kan de nv Aquafin inzicht verkrijgen in de mate waarin de afhandeling van de gunningsdossiers strikt volgens de wet- en regelgeving overheidsopdrachten gebeurt. Een ander voordeel is dat het mogelijk is om snel lijsten te trekken met relevante informatie en cijfers voor rapportering.

De informatie en gegevens over gunningsdossiers bijhouden en beheren in één overzichtelijk rekenblad of gelijkaardige weergave, geeft al een beter overzicht en is eenvoudig te realiseren. Een (relationele) databank is een andere optie die voordelen heeft op het vlak van rapportering, raadpleging en het vermijden van dubbele opslag.

Het is opportuun om minstens de volgende gegevens hierin op nemen:

- de inhoudelijke dossiergegevens van de opdracht (projectnummer, projectnaam, voorwerp van de opdracht²³, de gevolgde gunningsprocedure²⁴, ...);
- de data waarop de verschillende dossierstappen zijn uitgevoerd²⁵;
- de informatie over de ingediende offertes²⁶;
- de gegevens van de firma('s) die zijn aangeschreven, een offerte hebben ingediend, waaraan de opdracht is gegund, die de opdracht heeft uitgevoerd, ...
- de financiële dossiergegevens met het ramingsbedrag TP, de aanbestedingsraming, het gunningsbedrag en de uiteindelijke kostprijs.

²³ Werken, leveringen of diensten.

²⁴ Motivering (cf. wettelijke toepassingsgevallen) bij de keuze van een onderhandelingsprocedure en het aantal gecontacteerde kandidaten.

²⁵ datum van publicatie, openingszitting, gunning, sluiting opdracht, verbintenistermijn, enz.

²⁶ Aantal vragen tot kandidaatstelling, aantal ingediende offertes, ...

De vragen, klachten en bezwaren van firma's kunnen bijgehouden worden in een rekenblad of databank samen met de overige informatie en gegevens over de gunningen. Deze informatie kan eventueel nuttig zijn om mogelijke patronen te ontdekken. Zijn er bijvoorbeeld klachten die vaak terugkomen, wat is er misgelopen en zijn er firma's die vaak een klacht hebben? Om dezelfde redenen is het opportuun om informatie over rechtszaken over de gunning van opdrachten of de uitvoering bij te houden maar ook de dossierbehandelaars hierover feedback te geven en te wijzen op mogelijke knelpunten.

3. Standaardprocedures en werkinstructie

Het ter beschikking stellen van standaardprocedures is een belangrijke stap om de plaatsing van de gunningen adequaat en volgens de wet overheidsopdrachten uit te voeren zodat taken, autorisatie, en aandachtspunten duidelijk vastgelegd zijn. Als onderdeel van de procedures kunnen verder specifieke stappen opgesteld worden in aparte werkinstructies die van toepassing zijn voor een bepaalde afdeling of directie.

3.1 Het opmaken van een interne richtlijn met procedures en deze ter beschikking stellen vermindert het risico op problemen met gunningsdossiers en zorgt eveneens voor een meer uniforme afhandeling door de verschillende afdelingen/directies. Ook duidelijke interne richtlijnen kunnen dus opgevat worden als een maatregel om het risico op afwijkingen van wetgeving te vermijden.

3.2 De interne afhandeling van de gunningsdossiers kan meer en beter afgestemd worden tussen de directies/afdelingen. Het opstellen en ter beschikking stellen van een interne richtlijn draagt in ieder geval bij tot meer transparantie in de te volgen stappen bij de afhandeling. Aan de richtlijn kunnen modelbrieven en standaarddocumenten²⁷ worden toegevoegd.

Voor dossiers met overheidsopdrachten met een kostprijs lager of gelijk aan € 85.000²⁸ moet de CA meer systematisch een eerstelijnscontrole uitvoeren.²⁹ Dit kan bv. op basis van een checklist.

²⁷ De EnT maakte het rapport op 10 juli 2014 voor wederwoord over aan de nv Aquafin. In haar reactie van 1 augustus 2014 verwijst de nv Aquafin naar de website van Alfresco waarop verscheidene typedocumenten voor aanbestedingen en aanbestedingsverslagen beschikbaar zijn. Het is voor de EnT onduidelijk of het een interne Aquafinrichtlijn is, die de dossierbehandelaar naar Alfresco doorverwijst.

²⁸ In de nieuwe reglementering overheidsopdrachten is het drempelbedrag bij een OHPZB opgetrokken van € 67.000 naar € 85.000.

²⁹ In haar reactie van 1 augustus 2014 geeft de nv Aquafin aan dat vanaf 2014 voor de rapportering van de aanbestedingen de overzichten zoals gebruikt door CA, zullen aangewend worden. De nv Aquafin geeft ook aan dat CA eind 2014 voor de aankoopdossiers via OHPZB tussen de € 20.000 en € 85.000 de module Free Market binnen "e-notification" zal gebruiken en testen. Dit met het oog op een administratieve vereenvoudiging en standaardisatie van de aankoopdossiers..

Ontwerp van richtlijn betreffende het toezicht op de correcte toepassing van de wet op de overheidsopdrachten

Onderstaande richtlijn is de praktische invulling van artikel 25.2 van de Beheersovereenkomst tussen het Vlaams Gewest en de nv Aquafin, die de EnT opdraagt om toezicht te houden op de naleving door de nv Aquafin van de Wet op de Overheidsopdrachten. Ze heeft betrekking op de totaliteit van aannemingen van werken en groepsaankopen.

1. Welke dossiers worden voorgelegd aan de EnT?

Een gunningsdossier³⁰ wordt, vóór de betekening van de gunningsbeslissing³¹, voor nazicht voorgelegd aan de EnT wanneer aan minstens één van de onderstaande voorwaarden is voldaan:

- het gunningsbedrag (aandeel van de nv Aquafin) bedraagt, in functie van de gevolgde gunningsprocedure,
 - o meer dan € 500.000 bij openbare of beperkte aanbesteding;
 - o meer dan € 150.000 bij algemene of beperkte offerte;
 - o meer dan € 150.000 bij onderhandelingsprocedure met bekendmaking;
 - o meer dan € 67.000 bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking;
- het project wordt niet gegund aan de laagste inschrijver;
- het laagste inschrijvingsbedrag ligt, na rekenkundige controle, minstens 15% onder het gemiddelde inschrijvingsbedrag;
- het gunningsvoorstel wijkt af van het voorstel van het studie bureau.

Dossiers waarvan het gunningsbedrag meer dan 15% boven het bedrag van het Technisch Plan en/of meer dan 10% boven de raming van de aanbesteding ligt, kunnen pas gegund worden na definitieve goedkeuring van de melding op het Permanent Overleg. Deze dossiers worden in beginsel pas na goedkeuring van de melding voorgelegd aan de EnT.

³⁰ De term gunningsdossier verwijst naar elke gunning per project afzonderlijk. Zo worden bv. bij een RWZI de gunningen betreffende bouwkunde en elektromechanica als aparte gunningsdossiers bekeken.

³¹ Een visum, verleend na betekening door de nv Aquafin van de gunningsbeslissing aan de betrokken inschrijver, heeft immers geen waarde aangezien de nv Aquafin dan al definitief te kennen heeft gegeven de offerte te aanvaarden en het contract bijgevolg gesloten is.

Hiervan kan afgeweken worden op voorwaarde dat de datum van de meldings- en de overlegvergadering wordt aangegeven. Als opmerking bij het eventuele visum wordt dan meegegeven dat de goedkeuring van de melding nog vereist is, gezien het mogelijke gevolg bij de latere beoordeling van de redelijkheid van de kosten. Wanneer er al een goedkeuring is van de meldingsvergadering maar de melding nog niet op het Permanent Overleg is goedgekeurd, moet enkel het verslag van de meldingsvergadering aan het dossier toegevoegd worden.

Indien het gunningsbedrag afwijkt van wat voorgelegd werd op de melding, wordt het dossier eveneens vóór de betekening van de gunningsbeslissing voorgelegd aan de EnT.

2. Onder welke vorm worden de dossiers voorgelegd?

Pas na goedkeuring van het dossier en ondertekening van het projectmemorandum door alle partijen binnen de nv Aquafin, en minstens één lid van het directiecomité wordt het dossier aan de EnT voorgelegd.

Elk voorgelegd dossier bevat minimaal volgende stukken:

- de ondertekende aanstiplijst waarbij aangegeven wordt of het dossier al dan niet gegund is en/of de inschrijvers aan wie het dossier niet gegund zal worden al schriftelijk geïnformeerd werden;
- het projectmemorandum voor een gunningsdossier voor een opgedragen project;
- het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen;
- de offerte van de kandidaat inschrijver aan wie gegund wordt;
- het aanbestedingsverslag en eventueel het addendum.

Het bestek, het publicatiebericht in het Bulletin Der Aanbestedingen en, in voorkomend geval, het Europees publicatieblad zijn beschikbaar op de website van de nv Aquafin, zo niet worden ze aan het dossier toegevoegd.

Het projectmemorandum heeft in principe betrekking op alle investeringen verbonden aan het betrokken project. Ook het aandeel van het betrokken project in groepsaankopen en de verwerking voor de sanering van gronden, die vaak apart gegund worden, worden mee opgenomen in het projectmemorandum.

3. Timing

De nv Aquafin maakt de bovengenoemde dossiers aan de EnT over:

- ofwel digitaal via het e-mail adres gunningen@vmm.be. De EnT verstuurt daarop een ontvangstbericht;
- ofwel schriftelijk via afgifte van het dossier op het bureau van de EnT te Aartselaar (dit is enkel op maandag bemand).

Voor het nazicht van de dossiers beschikt de EnT over een termijn van 14 kalenderdagen om het dossier, dat voldoet aan de criteria opgenomen onder punt 1 + 2 van deze richtlijn, na te zien en zijn oordeel aan de nv Aquafin kenbaar te maken. De termijn van 14 kalenderdagen begint te lopen vanaf de dag van indiening van het dossier als dit een maandag is of de eerstvolgende maandag na indiening op een andere weekdag.

De EnT kan bijkomende informatie opvragen en/of vragen stellen. In dit geval wordt de termijn van 14 kalenderdagen voor het nazicht verlengd met het aantal dagen nodig voor het aanleveren van de bijkomende informatie en/of het beantwoorden van de vragen (de dag van de bevraging wordt hierbij niet meegerekend). De nv Aquafin verstuurt de antwoorden naar gunningen@vmm.be.

Wanneer de EnT van oordeel is dat de wetgeving op de overheidsopdrachten correct werd gevolgd, verleent hij zijn visum op het projectmemorandum. De EnT maakt zijn beslissing kenbaar:

- ofwel digitaal via het specifiek e-mailadres³² van de nv Aquafin. Hierbij wordt het ondertekende projectmemorandum gevoegd. Bij kennisname van de beslissing verstuurt de nv Aquafin een ontvangstmelding naar de EnT op het e-mailadres gunningen@vmm.be;
- ofwel schriftelijk via de afgifte van het projectmemorandum, samen met de overige stukken van het dossier, bij de nv Aquafin te Aartselaar.

Een uitzondering op de termijn van 14 kalenderdagen voor de controle van het dossier door de EnT is mogelijk (bv. ERSA-P of ERSA-Pbis projecten). De nv Aquafin en de EnT leggen in overleg per dossier de termijn vast.

³² E-mail adres nog op te geven door de nv Aquafin.

Bijlage 2b: Richtlijn toezicht toepassing wet overheidsopdrachten: dossiers vanaf 1 juli 2013

Deze richtlijn geeft een praktische invulling aan artikel 25.2 van de Beheersovereenkomst tussen het Vlaams Gewest en de nv Aquafin. Dit artikel belast de EnT met het toezicht op de naleving door de nv Aquafin van de wet op de overheidsopdrachten bij het plaatsen van opdrachten. Dit impliceert dat de gunning (de beslissing om de gekozen inschrijver aan te wijzen) en de sluiting (de totstandkoming van de contractuele band tussen de nv Aquafin en de begunstigde) hierin vervat zit. De richtlijn heeft enkel betrekking op de totaliteit van werken en groepsaankopen.

1. Welke dossiers worden voorgelegd aan de EnT?

Een gunningsdossier³³ wordt, vóór de sluiting van de opdracht voor nazicht voorgelegd aan de EnT wanneer er aan minstens één van de onderstaande voorwaarden is voldaan:

- het gunningsbedrag (aandeel van de nv Aquafin) bedraagt, in functie van de gevolgde gunningsprocedure:
 - o meer dan € 500.000 bij open of beperkte aanbesteding;
 - o meer dan € 150.000 bij open of beperkte offerte;
 - o meer dan € 150.000 bij onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking;
 - o meer dan 85.000 EUR bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking;
- de opdracht volgt een andere procedure dan hierboven vermeld;
- de opdracht wordt niet gegund aan de laagste inschrijver;
- de opdracht valt onder de toepassing van artikel 99 §2 van het KB van 15 juli 2011 (15%-regel);
- het gunningsvoorstel van de nv Aquafin wijkt af van het voorstel van het studiebureau.

Dossiers waarvan het gunningsbedrag meer dan 15% boven het bedrag van het Technisch Plan en/of meer dan 10% boven de raming van de aanbesteding ligt, kunnen pas gesloten worden na definitieve goedkeuring van de melding op het Permanent Overleg. Deze dossiers worden in beginsel pas na goedkeuring van de melding voorgelegd aan de EnT.

Hiervan kan afgeweken worden mits de datum van de meldings- en de overlegvergadering wordt aangegeven. Als opmerking bij het eventuele visum wordt dan meegegeven dat de goedkeuring van de melding nog vereist is, gezien de mogelijke gevolgen bij de latere beoordeling van de redelijkheid van de kosten. Wanneer er al een goedkeuring is van de meldingsvergadering maar de melding nog niet op het Permanent Overleg is goedgekeurd, moet enkel het verslag van de meldingsvergadering aan het dossier toegevoegd worden.

2. Onder welke vorm worden de dossiers voorgelegd?

³³ De term gunningsdossier verwijst naar elke plaatsing van opdrachten en projecten afzonderlijk. Zo worden bv. bij een RWZI de afzonderlijke plaatsingen betreffende bouwkunde en elektromechanica als aparte gunningsdossiers bekeken.

Pas na de beslissing van de nv Aquafin om aan een gekozen inschrijver te gunnen en de ondertekening van het gunningsmemorandum door alle partijen binnen de nv Aquafin, en minstens één lid van het directiecomité, wordt het dossier aan de EnT voorgelegd.

Elk voorgelegd dossier bevat minimaal volgende stukken:

- de ondertekende aanstiplijst waarbij de nv Aquafin aangeeft dat de opdracht al dan niet gesloten is en/of de inschrijvers met wie de opdracht niet wordt gesloten al schriftelijk geïnformeerd werden;
- het gunningsmemorandum voor de opdracht;
- het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen;
- de offerte van de kandidaat-inschrijver met wie het contract zal gesloten worden;
- het aanbestedingsverslag en eventueel het addendum.

De opdrachtdocumenten, het publicatiebericht in het Bulletin der Aanbestedingen en, in voorkomend geval, het Europees Publicatieblad zijn beschikbaar op de website van de nv Aquafin, zo niet worden ze aan het dossier toegevoegd.

Het gunningsmemorandum heeft in principe betrekking op alle investeringen verbonden aan het betrokken project. Ook het aandeel van het betrokken project in groepsaankopen en de verwerking voor de sanering van gronden, die vaak apart worden geplaatst en gesloten, worden mee opgenomen in het projectmemorandum.

3. Timing

De nv Aquafin maakt de bovengenoemde dossiers aan de EnT digitaal over via het e-mail adres gunningen@vmm.be. De EnT stuurt daarop een ontvangstbericht.

Voor het nazicht van de dossiers beschikt de EnT over een termijn van 14 kalenderdagen om het dossier, dat voldoet aan de criteria opgenomen onder punt 1 + 2 van deze richtlijn, na te zien en zijn oordeel aan de nv Aquafin kenbaar te maken. De termijn van 14 kalenderdagen begint te lopen vanaf de dag van indiening van het dossier als dit een maandag is of de eerstvolgende maandag na indiening op een andere weekday.

De EnT kan bijkomende informatie opvragen en/of vragen stellen. In dit geval wordt de termijn van 14 kalenderdagen voor het nazicht verlengd met het aantal dagen nodig voor het aanleveren van de bijkomende informatie en/of het beantwoorden van vragen (de dag van de bevraging wordt hierbij niet meegerekend). De nv Aquafin stuurt de antwoorden naar gunningen@vmm.be.

Wanneer de EnT van oordeel is dat de wetgeving op de overheidsopdrachten correct werd gevolgd, ondertekent de EnT het gunningsmemorandum. De EnT maakt zijn beslissing digitaal kenbaar via gunningen@aquafin.be. Hierbij wordt het ondertekende projectmemorandum gevoegd. Bij kennisname van de beslissing, verstuurt de nv Aquafin een ontvangstmelding naar de EnT op het e-mailadres gunningen@vmm.be.

4. Rapportering

Omdat niet alle gunningen aan de EnT worden voorgelegd, maakt de nv Aquafin een lijst op waarin alle plaatsingen zijn opgenomen. In deze lijst worden de 'projectgebonden' en de andere gunningen opgesplitst.

Bijlage 3: Vaststellingen nazicht gunningsdossiers 2010

Lijstnaam	Onderhoud	Onderhoud	Onderhoud bestelbonnen	Infrastructuur – projecten, leveringen en diensten
Omschrijving dossier	herstellingswerken RWZI	onderhoudsherstelling centrifuges RWZI	onderhoudsherstelling PS	studieopdracht KWZI
Bedrag gunning	22.000 Euro	4800 Euro	6367,38 Euro	geen exact bedrag ->formule: raming 770.173 Euro *ereloonpercentage *kortingsfactor
Procedure	onderhandelingsprocedure (OHP)	onderhandelingsprocedure (OHP)	beperkte offerte aanvraag (BOAV)	algemene offerte aanvraag (AOAV)
Bestek	niet vereist	niet vereist	aanwezig	ontbreekt
Publicatiebericht	niet vereist	niet vereist	kandidatuurstelling (fase1) en offertevraag (fase 2) niet bijgevoegd	ontbreekt
PV van opening	niet vereist	niet vereist	niet aanwezig	aanwezig maar geen bedragen vermeld
Aanbestedingsverslag of gunningsbeslissing	geen/ enkel vergelijkingstabel prijsoffertes	geen	aanwezig	aanwezig
Offerte geselecteerde inschrijver	Ontbreekt	ontbreekt	aanwezig	ontbreekt
Andere documenten	offertes twee overige inschrijvers- nota met vermelding selectiecriteria prijsvergelijkingstabel offertes	prijsvergelijkingstabel	vergelijkende tabel	memo

Vaststellingen	Volgens lijst Aquafin een offertevraag maar blijkt te gaan over OHP. Geen gunningsbeslissing maar wel een beperkte nota met vermelding drie selectiecriteria. Uit gesprek met dossierbehandelaar blijkt echter dat enkel prijs als criterium is gebruikt. Er werden 3 offertes ingediend	Volgens overzichtslijst Aquafin een offertevraag maar blijkt te gaan over een onderhandelingsprocedure. Er werden vier offertes ingediend, twee voor de plaatsing en twee voor de installatie.	Het aanbestedingsverslag beschrijft het verloop van procedurestappen in de twee stappen van de BOA procedure onvoldoende. Bestek behandelt de twee fases in de procedure samen.	Memo spreekt over economisch meest voordelige offerte. Raming in het aanbestedingsverslag maar er wordt geen gunningsbedrag vermeld.
Conclusies	Concurrentie vermoedelijk gerespecteerd. Uit het dossier blijkt niet dat na het indienen van de offerte verder werd onderhandeld. De procedure in lijst Aquafin correspondeert niet met werkelijke procedure. Geen/ontoereikend gunningsverslag	Concurrentie speelt beperkt. Uit het dossier blijkt niet dat na het indienen van de offerte verder werd onderhandeld. De procedure in lijst Aquafin correspondeert niet met werkelijke procedure. Geen/ontoereikend gunningsverslag	Gebreken in het dossier (geen publicatiebericht, PV van opening, ontoereikend gunningsverslag enz.) De procedure in lijst Aquafin correspondeert niet met werkelijke procedure. Lijst van Operaties maar volgens bestek is centrale aankoop (CA) de partij in het bestek. Opmerking p. 1 aanbestedingsverslag mogelijk niet conform wet overheidsopdrachten.	Niet alle opgevraagde aanbestedingsdocumenten zijn bijgevoegd (o.a. bestek, publicatiebericht,...). PV van opening van de inschrijvingen vermeld geen bedragen (reden: studieopdracht)

Lijstnaam	Infrastructuur aanvullingen	Operaties	Operaties	Infrastructuur projecten, leveringen en diensten
Omschrijving dossier	ondergrondse opmetingen	dienstenopdracht RWZI (raamovereenkomst)	levering van chemicaliën	Vervangingswerken RWZI
Bedrag gunning	45.065,00 Euro	211.246,70 Euro in totaal voor de 7 percelen verdeeld over 2 firma's	76.486,00 Euro in totaal voor 2 percelen	320.875,30
Procedure	onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (OHPZB)	openbare aanbesteding (7 percelen)	openbare aanbesteding (2 percelen)	openbare aanbesteding
Bestek	aanwezig	aanwezig	ontbreekt	aanwezig
Publicatiebericht	niet vereist	aanwezig	ontbreekt	aanwezig
PV van opening	niet vereist	aanwezig	aanwezig	aanwezig
Aanbestedingsverslag of gunningsbeslissing	aanwezig maar niet ondertekend	aanwezig	aanbestedingsverslag en gunningsbeslissing bijgevoegd	gunningsbeslissing bijgevoegd
Offerte geselecteerde inschrijver	aanwezig	aanwezig	aanwezig	aanwezig
Andere documenten	prijsvergelijkingstabel	aangetekende brieven kennisgeving gunning	Telefax van leverancier chemicaliën aan nv Aquafin met detail/opsplitsing eenheidsprijzen chemicaliën in product en transportprijs	Aangetekende brief kennisgeving gunning en niet -gunning Bestelbon aan gegunde firma voor uitvoering vervangingswerken PV van voorlopige oplevering

Vaststellingen	Bestek geldt ook voor gemeentelijke infrastructuur. Het gunningsverslag werd niet ondertekend. Plaatsing van opdracht door Centrale aankoop (in het geval dat Infrastructuur een andere gunningsprocedures dan aanbesteding of offerteaanvraag toepast)	Dossier bevat aangetekende brief aan 1 firma met als bijlage de gemotiveerde selectie-en gunningsbeslissing	Gunningbeslissing genomen door Centrale aankoop voor levering ten behoeve van Operaties. Bestek en aankondiging van opdracht ontbreken. Bij een kleine opdracht (gunningsbedrag < 67.000 EUR excl. BTW) mag offerte in principe via fax verstuurd worden als in het bestek niet s uitdrukkelijk is voorzien.	Infrastructuur gaat systematisch over naar bestelbonnencircuit (bv. herstellingen nutsleidingen, cameraonderzoek,...)
Conclusies	Uit het dossier blijkt niet dat na het indienen van de offerte verder werd onderhandeld.	Plaatsing van dienstenopdracht voor Operaties die werd afgehandeld/overgenomen door Centrale Aankoop (CA). Dossier is via procedure offerte aanvraag gebeurd blijktbaar door CA.	Bestek en publicatiebericht ontbreken. Firma heeft zijn schriftelijke offerte op zelfde datum vervolledigd/verduidelijkt (?) met telefax waarin eenheidsprijzen zijn opgesplitst.	Openbare aanbestedingen voor Exploitatie worden afgehandeld door CA

Bijlage 4: Vaststellingen nazicht gunningsdossiers 2013

Lijstnaam	Centrale Aankoop (CA)	CA	CA	Onderhoud
Omschrijving dossier	uitvoeren laboanalyses	dienstverlening RWZI	levering van chemicaliën	onderhoudswerken RWZI
Bedrag gunning	65.848,95 Euro	361.467,00 Euro	62.880,00 Euro	12.585,00 Euro
Procedure volgens overzicht nv Aquafin (*)	AOAV stopgezet ->OHPZB (enkel onregelmatige offertes bij AOA)	OHPMB	OHPZB (hoogdringendheid)	OHPZB
Bestek	aanwezig	bij aanvraag visum overgemaakt	aanwezig	niet vereist
Publicatiebericht	aanwezig (van 1ste procedure)	idem	prijsvraag aan 3 firma's	bestelaanvraag bij 1 firma
PV van opening	aanwezig: PV opening 1ste procedure (AOAV)	idem	7/11/2013	niet vereist
Aanbestedingsverslag of gunningsbeslissing	verslag nazicht offertes m.b.t. OHPZB	idem	verslag nazicht offertes	niet vereist
Offerte geselecteerde inschrijver	niet bijgevoegd	idem	offerte voor 2 percelen	aanwezig
Andere documenten	Gemotiveerde beslissing stopzetting 1ste procedure Publicatie stopzetting 1ste procedure	Reactie nv Aquafin aan de EnT naar aanleiding van geen visum	ISO certificaat aankoop, opslag, ... en verkoop chemicaliën	technische fiche toestellen

Vaststellingen	Gebruik van bestek hoewel dit bij OHPZB niet noodzakelijk is. Voor de OHPZB werkt de nv Aquafin met een bestek. Uit het verslag van nazicht blijkt dat de 4 firma's van de oorspronkelijke procedure werden gecontacteerd.	Betreft blijkbaar een dossier dat door nv Aquafin voor visum is ingediend, maar is niet uit de overzichtslijsten af te leiden en daarom ten onrechte geselecteerd voor periodiek nazicht. Er werd geen visum verleend omdat volgens de EnT art. 17 §3,4 van de 'oude' wet overheidsopdrachten de keuze voor een OHPZB niet rechtvaardigt.	De nv Aquafin geeft hoofdringendheid op als rechtvaardiging voor keuze van een OHPZB	Slechts een firma gecontacteerd omdat volgens de nv Aquafin enkel de toestellen van hen technisch geschikt zijn en wegens specifieke omstandigheden slechts 1 oplossing mogelijk zou zijn. Na een testperiode van enkele maanden werd tot de aankoop.
Conclusies	Vraag is waarom de nv Aquafin met een bestek werkt omdat dit bij de OHPZB niet verplicht is. Dit maakt de onderhandse procedure formeler daar de bestekbepalingen moeten gevolgd worden, maar is op zich niet verkeerd. Uit dossier is niet af te leiden of met de vier inschrijver verder onderhandeld is over BAFO.	Ondanks de weigering van een visum heeft de nv Aquafin de opdracht toch afgesloten met firma.	Mededinging is afdoend omdat aan 3 prijs werd gevraagd. De keuze van een OHPZB voor de levering van chemicaliën is niet afdoend gemotiveerd en gedocumenteerd in het dossier. Vraag is of bij levering chemicaliën sprake is van dringende spoed die het gevolg is van onvoorziene omstandigheden?	De rechtvaardiging van het gebruik van de OHPZB omwille van de technische specificiteit is ontoereikend. De nv Aquafin geeft enkel aan dat de toestellen van ene firma wegens specifieke omstandigheden technisch de beste oplossing bieden maar geeft niet concreet aan waarom dit het geval is.

Lijstnaam	Onderhoud_bestelbons	Onderhoud_bestelbons	Onderhoud
Omschrijving dossier	onderhoudsherstelling PS	Noodingreep PS	onderhoudsherstelling PS
Bedrag gunning	26.255,00 Euro	30.500,00 Euro	49.596,12 Euro
Procedure volgens overzicht nv Aquafin	OHPZB	OHPZB	OHPZB
Bestek	niet vereist	niet vereist	niet vereist
Publicatiebericht	niet vereist	niet vereist	niet vereist
PV van opening	niet vereist	niet vereist	niet vereist
Aanbestedingsverslag of gunningsbeslissing	niet vereist	niet vereist	niet vereist
Offerte geselecteerde inschrijver	aanwezig	aanwezig	aanwezig
Andere documenten	niet aanwezig	raming voor verhuur toestellen en toebehoren	niet aanwezig
Vaststellingen	Er werd enkel beroep gedaan op 1 firma omdat volgens de nv Aquafin uit ervaring geweten is dat ze dit kunnen oplossen.	Slechts 1 firma gecontacteerd omdat deze bij vorige panne een gepaste noodopstelling installeerde. De herstelling werd achteraf (na herstelling) geschat o.b.v. huurofferte firma en vervolgens werd een bestelbon opgemaakt	Prijsvraag voor vervanging toestellen beperkt tot 1 firma omdat deze volgens de nv Aquafin technisch de beste oplossing zouden zijn.

<i>Conclusies</i>	Er werd slecht 1 firma gecontacteerd, wat kan in dit dossier omdat het defect in persleiding betreft en extreme hoogdringendheid is vereist om nog meer schade te voorkomen. In zulk een geval van extreme hoogdringendheid is het redelijk dat slechts één firma wordt gecontacteerd om onmiddellijk herstellingen uit te voeren.	Er werd slechts 1 prijsofferte gevraagd omdat er sprake is van hoogdringendheid. Dit is toegestaan omdat bij uitstel de kans om nog meer schade bestaat. Het aspect hoogdringendheid blijkt duidelijk uit het dossier .	De nv Aquafin geeft enkel aan dat de pomp van firma X wegens" specifiek procesparameters en inbouw te plaatse" de beste technische oplossing is en heeft dus enkel prijs aan deze firma prijsgevraagd. De rechtvaardiging voor de keuze van een OHPZB omwille van een technisch monopolie van firma X is ontoereikend. Het oordeel van de nv Aquafin dat de toestellen van firma X de beste technische oplossing zijn, betekent niet dat er sprake is van een monopolie positie. Er zijn vast nog andere leveranciers die de pompen kunnen vervangen mits eventueel een modificatie.
--------------------------	---	--	---